

**A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA HEVES MEGYEI TANÁCSADÓINAK
SZEREPE A GAZDÁLKODÓK ÉLETÉBEN**
THE ROLE OF NATIONAL AGRICULTURAL CHAMBER'S ADVISORS IN THE LIFE
OF FARMERS IN HEVES COUNTY

Bencze Tibor

helyszíni ellenőr

Heves Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály

E-mail: bence.tibee@gmail.com

Összefoglalás

Jelen kutatásom a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Heves megyei tanácsadóinak szerepére terjed ki a gazdálkodók életében. A téma aktualitását az adta, hogy 2014-óta a Falugazdász hálózatot a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarához tartozik.

A 2013. március 28-án létrejött Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara, feladata a hazai agrár- és élelmiszerszektor erősítése, érdekeinek érvényesítése, a magyar élelmiszerek versenyképességének támogatása, továbbá a szaktanácsadás, ezen kívül gyors, pontos és megbízható információk eljuttatása a termelőkhez.

A falugazdászok átvételével a NAK saját eddigi kamarai tanácsadóival együtt egységes, „egyablakos” gazdatámogató rendszert hozott létre. A falugazdász és a korábbi kamarai tanácsadói hálózat egyesítésével egy 670 fős, egységes országos hálózat jött létre. A megyében 25 fő falugazdász, 4 fő falugazdász adminisztrátor végzi a hozzájuk kapcsolódó feladatokat a fő falugazdász koordinálásával. Az átállás során megtartották a körzetközponti felosztásokat és jelenleg 5 központban (Eger, Hatvan, Heves, Detk, Füzesabony) várják ügyfeleiket, illetve Gyöngyösön is található a hét minden napján nyitva tartó iroda, ahol az elnöki kabinet is helyet kapott.

Kutatásomban kérőíves felmérés segítségével vizsgáltam a Heves megyében dolgozó falugazdászok életkorát, falugazdászként eltöltött éveket, valamint a munkájuk során elvégzett feladataikat.

A Heves megyében mezőgazdasági tevékenységet folytatóknak készített kérdőívben vizsgáltam az adott személy életkorát, nemét, iskolai végzettségét, ismeri-e a településén illetékes falugazdászt, illetve felkereste már ügyintézés céljából. A kérdőív utolsó kérdésében arra szerettem volna választ kapni, hogy a falugazdászok a gazdálkodókra nehezedő adminisztratív terhek hány százalékában tudnak segíteni.

Összességében elmondható, hogy a gazdálkodó társadalom minden tagja életében fontos szerepet tölt be a falugazdász hálózat.

Abstract

The Hungarian Chamber of Agriculture (HCA) was established in the spring of 2013 as a public body. The main tasks of the HCA are strengthening and advocacy of domestic agricultural and food sector, supporting the competitiveness of Hungarian food, furthermore the consultancy and delivering fast, accurate and reliable information to farmers. After the integration of village consultants' network in 2014, the HCA established a unified support system for farmers. This system is based on five pillars: information, consulting, training, project management and European Innovation Partnership.

In Heves County, 25 village consultants and 4 village consultant administrators perform advisory tasks coordinated by the chief village consultants. The scope of official duties performed by the network: crop estimation, data collection and reporting tasks associated with state rating, assessment of damages in agriculture etc. The advisors validate about 9500 farmers' cards year by year.

In my research I examined the main features of the village consultants and farmers receiving services (such as age, gender, level of education, professional experience, current scope of activities and contacts between the two groups). I hypothesized that the age and vocational qualifications of the farmers are determining the number of services used.

To answer my research questions I performed primary data collection in Heves County. I compiled two questionnaires, one for the farmers (N=150) and one for the village consultants (N=18). To answer the remaining outstanding issues, I conducted interview-based survey involving 4 experts. In the course of the survey research for the village consultants I examined their most important activities and ranked them by the number of mention.

Overall, the village consultant network plays an important role in the life of the farmers regardless of age or level of education.

Kulcsszavak: *mezőgazdasági tanácsadás, tanácsadó szervezetek, falusi tanácsadók, információáramlás, adminisztratív feladatok*

JEL besorolás: *Q16*

LCC: *S544-545.53*

Bevezetés

A falugazdászok jelentőségével és az általuk nyújtott szolgáltatásokkal már régóta tisztában vagyok, mert a családom is mezőgazdasági tevékenységet folytat, de tanulmányaim során ismerkedtem meg részletesebben a feladataikkal. Bemutatom a falugazdászok rendszerváltás utáni történetét, feladataikat, és a falugazdászokkal szemben támasztott követelményeket.

Kutatásomat a Heves-megyei falugazdászoknál végeztem, ahol vizsgáltam a megyében dolgozó falugazdászok feladatait.

A falugazdászai szolgáltatásokat a mezőgazdasági termelők veszik igénybe, ezért fontosnak tartottam a vizsgálatba vonásukat. A vizsgált célcsoportnál elemeztem a gazdálkodók általános adatait és a kutatás kiterjedt a gazdálkodás mellett megjelenő adminisztrációs terhekre is.

Fontosnak tartottam elemezni, hogy a gazdátársadalom milyen rendszerességgel tart kapcsolatot a falugazdászával és milyen szolgáltatásokat vesznek igénybe. A kutatásom elvégzéséhez kérdőíveket készítettem, amelyek nagy részét személyesen töltöttem ki, annak érdekében, hogy legyen lehetőségem személyesen megismernem az adott személyt. A vizsgálatom során sikerült elkészítenem néhány mélyinterjút, hogy jobban megismerhessem az adott témát.

A kutatás előtt az alábbi hipotéziseket állítottam fel:

1. Minél magasabb szakirányú végzettsége van egy adott gazdálkodónak, annál kevésbé veszi igénybe a falugazdászai szolgáltatásait.
2. A 40 év alatti felsőfokú végzettséggel rendelkező gazdálkodók a rájuk nehezedő adminisztrációs terhek tekintetében minimálisan kérik a falugazdászai segítségét.
3. A 40 év alatti és a 40 fölötti gazdálkodók aránya azonos Heves megyében.

Anyag és módszer

Falugazdászok a Nemzeti Agrárgazdasági Kamaránál

A falugazdászok átvételével a NAK saját eddigi kamarai tanácsadóival együtt egységes, „egyablakos” gazdatámogató rendszert hozott létre, amelyet NEGTÁR néven működtet. Az új rendszer 8 milliárd forintba került, de a NAK szerint így is egymilliárddal olcsóbb a régi széttagolthoz képest. (Pap 2014)

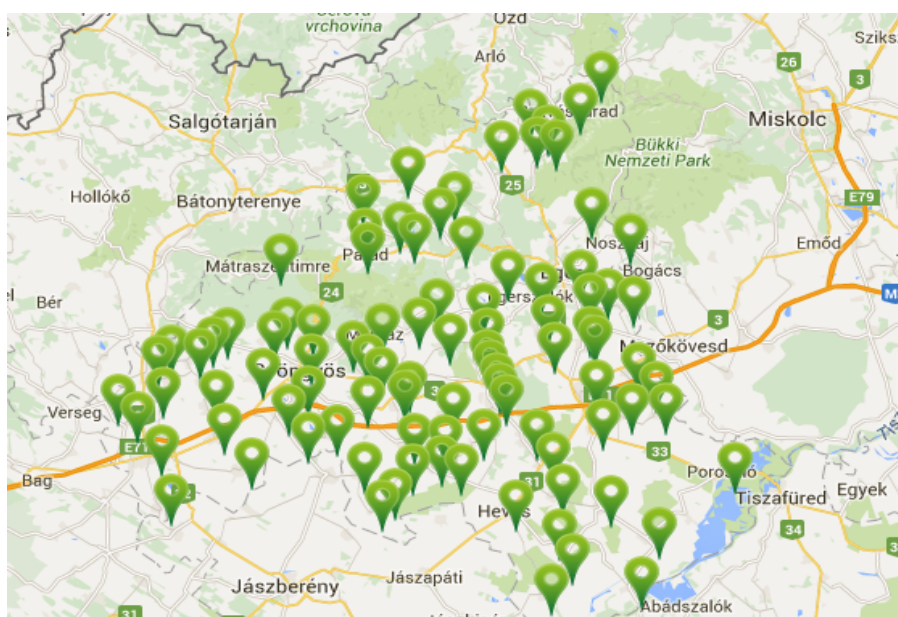
A kormány a NAK-kal kötött együttműködési megállapodás alapján határozott arról, hogy az agrárgazdasági kamara átveheti a falugazdászokat a megyei kormányhivatalok földművelésügyi igazgatóságaitól.

Az átvett falugazdászok a 202 fő jelenlegi agrárkamarai tanácsadóval kiegészülve egységes, egyablakos gazdatámogatói hálózatot alkotnak a NEGTÁR-on belül. A rendszer célja, hogy minden gazdálkodói problémára megoldást találjanak. A NAK legfontosabb és leginkább érzékelhető feladata a tanácsadás (Nagyné 2014).

Falugazdászok Heves megyében

A falugazdász és a korábbi kamarai tanácsadói hálózat egyesítésével egy 670 fős, egységes országos hálózat jött létre. A megyében 25 fő falugazdász, 4 fő falugazdász adminisztrátor végzi a hozzájuk kapcsolódó feladatokat a fő falugazdász koordinálásával. Az átállás során megtartották a körzetközponti felosztásokat és jelenleg 5 központban (Eger, Hatvan, Heves, Detk, Füzesabony) várják ügyfeleinket, illetve Gyöngyösön is található a hét minden napján nyitva tartó iroda, ahol az elnöki kabinet is helyet kapott. Természetesen a településeken korábbi szokások megtartásával tartanak fogadási időket, így könnyen eljuthat mindenki a falugazdászához és megkaphatja a gazdálkodásához szükséges információkat. (www.nak.hu)

A Heves megyében dolgozó falugazdászok az 1. ábrán jelölt településeken látják el a feladataikat.

1. ábra: Heves megyei falugazdászok ügyfélszolgálati irodái

Forrás: www.nak.hu, saját szerkesztés 2018

A hálózat számos hatósági feladatot lát el. Ezek közé tartoznak egyebek mellett a termésbecsléssel, állapotminősítéssel összefüggő adatgyűjtési és adatszolgáltatási feladatok, a mezőgazdasági káresemények felmérése, a kölcsönös megfeleltetéssel kapcsolatos ellenőrzés és a meg nem munkált területek ellenőrzése.

A feladatok közül külön kiemelhető, hogy ők végzik az őstermelői igazolványok kiadását és érvényesítését, amely új kamarai szolgáltatásként 2014. január elsejétől ingyenes. Megyénkben 9500 őstermelői igazolvány érvényesítését végzik évről évre.

Az őstermelői igazolvány és a közös őstermelői igazolvány a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozóan igazolja, hogy mezőgazdasági őstermelői tevékenységet folytat, és jogosult a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja. tv.) mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó rendelkezései szerinti adózásra. (www.net.jogtar.hu2)

Eredmények

Falugazdászok vizsgálata

A megyében 25 falugazdász dolgozik, ebből 5 nő és 20 férfi. A vizsgálatom ideje alatt 18 falugazdással sikerült felvennem a kapcsolatot. A 18 főből mindenki szívesen kitöltötte a kérdőívet és ezzel segítették a kutatásom.

A kérdőívek feldolgozását követően arra az eredményre jutottam, hogy az falugazdászok medián életkora 45 év. Megállapítható tehát, hogy nagyobb részben fiatal korosztály dolgozik a Heves megyei falugazdászoknál. Ez nagyon fontos, mert a fiatalok nyitottabbak az újításokra, mobilabbak és jobban terhelhetők.

A vizsgált célcsoportban található olyan személy, aki 2 éve falugazdász, de olyannal is találkoztam, aki már 22 éve dolgozik ebben a beosztásban. A kérdőívet kitöltők átlagos 11 éve dolgoznak falugazdászként, ez nagyon jónak mondható, mert már az évek alatt nagyon sok szakmai tapasztalatot szereztek és a gazdák bátran fordulnak hozzájuk.

Továbbiakban vizsgáltam a Heves megyében beadott Egységes Kérelmek (Területalapú támogatás) számát 2017.évben, melyet az 1. táblázatban mutatok be.

1. táblázat: Egységes Kérelmek száma 2017-ben

A beadást végző Darab	Falugazdász	Ügyfél	Összesen
	4300 db	1765 db	6125 db

Forrás: saját szerkesztés, 2018.

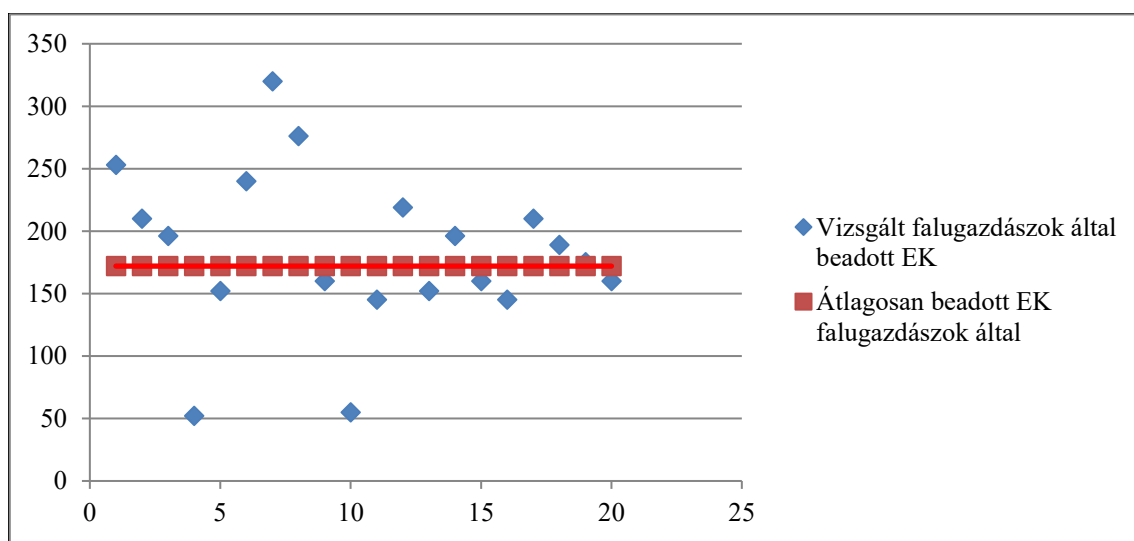
A táblázatban látható hogy Heves megyében összesen 6125 db Egységes Kérelem került benyújtásra a Heves Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztályhoz (AVTF). A falugazdászok által benyújtott 4300 db kérelem az kérelemnek a 70%-a. Ez a szám nagyon jónak mondható, mert a falugazdászok által beadott kérelmek száma 50% fölött vannak és ez is alátámasztja, hogy a tény, hogy a gazdálkodóknak nagy szükségük van a falugazdászokra.

2015. évi egységes kérelmek benyújtása egy összetettebb, új felületen történő beadást jelentett a falugazdászok számára. Az új rendszer bonyolultsága ellenére a megyei gazdálkodók ki lettek szolgálva és kérelmük beadásra került. A jogszabályi változás eredményeként, miszerint

területalapú támogatás 1 ha után jár, a megyei kérelmezők száma 800-al csökkent az előző évhez képest.

2017. évi falugazdászok által beadott területalapú támogatások 298 darabbal növekedtek 2015. évhez képest, ez az adat is bizonyítja, hogy a gazdálkodók egyre nagyobb számban keresik fel a falugazdászokat a kérelmük beadásával kapcsolatban.

A kitöltött kérdőívek is alátámasztják a fent említett adatokat. A 18 válaszadó közül találkozhatunk olyan falugazdással aki a 2017. évben 52 darab Területalapú támogatást adott be, de vizsgálat során találtam olyan illetőt is aki 320 darab kérelmet nyújtott be. Átlagosan 203 kérelem jut egy falugazdászra, ami alátámasztja a 4300 darab kérelmet, mert ha a 4300 darab kérelmet vizsgáljuk a 25 fő falugazdászra, akkor átlagosan 172 darab kérelem jut egy főre. A számokat, hogy jobban tudjam szemléltetni az 2. ábrán mutatom be.

2. ábra: A beadott Egységes Kérelmek száma a vizsgált falugazdászok körében

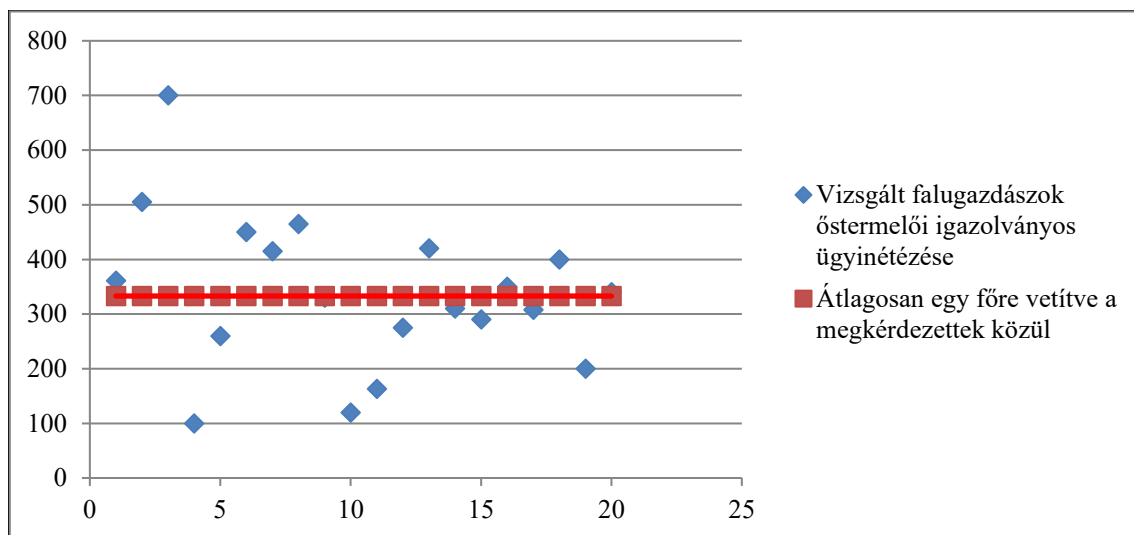
Forrás: Saját szerkesztés, 2018

Az ábrán látható, hogy sok falugazdász az átlagosnál jóval több kérelmet nyújtott be, de ez köszönhető annak is, hogy több település tartozik hozzá és így több gazdával tartja a kapcsolatot.

A kérdőív másik fontos kérdése az volt, hogy a vizsgált falugazdásznak 2017-ben mennyi östermelői igazolványos ügyintézése volt. 2016. január 1-ével hatályba lépett az új, a mezőgazdasági östermelői igazolványról szóló Kormányrendelet. A rendelet mind a Magyar Program, mind a Kormány jelenlegi bürokráciacsökkentési törekvéseivel összhangban van, megteremti az elektronikus eljárás és a jelenlegi papír alapú igazolványok helyett a kártya alapú igazolvány bevezetésének feltételeit.

Az östermelői igazolványokkal kapcsolatos ügyintézés, az igazolvány kiadása, módosítása, cseréje és bevonása továbbra is az ügyfél állandó lakóhelye szerint illetékes falugazdásznál kérelmezhető.

A kérdőívem alapján kiderült, hogy a megkérdezetteknek átlagosan 376 darab östermelői igazolvánnyal kapcsolatos ügyintézése volt, melyet a 3. ábrán mutatok be részletesen.

3. ábra: Östermelői igazolványok ügyintézése a 2017. évben

Forrás: Saját szerkesztés 2018

Az ábrán is látható, hogy nagyon különböző ezen ügyek száma. Van olyan falugazdász, aki 100 darab ilyen ügygel foglalkozott, ő két éve falugazdász. A legtöbb ilyen jellegű ügyintézése egy 62 éves falugazdásznak volt, aki már 17 éve falugazdász. Ő személy szerint 700 darab ilyen jellegű ügygel foglalkozott és 730 gazdával tartja rendszeresen a kapcsolatot.

Az elvégzett vizsgálatok alapján még megállapításra került az is, hogy egy adott falugazdászhoz hány település tartozik, hány gazdálkodóval tartja a kapcsolatot és évente egy gazdálkodó átlagosan hányszor keresi fel. A kitöltött kérdőívek alapján megállapítható volt, hogy egy személyre 2-6 település jut, ahol ügyfélszolgálati irodáik vannak fenntartva és ügyfélfogadási idejük. Ezen adatokat meg tudjuk tekinteni a NAK honlapján és az 1. ábrán is szerepelnek a Heves megyei ügyfélszolgálati irodáik.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara dolgozóinak feltett hetedik, gazdálkodókra vonatkozó kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy hány termelő tartja rendszeresen a kapcsolatot a falugazdászával.

A megkérdezettek közül ezen kérdésre adott válaszban 60 gazdálkodó volt a legalacsonyabb szám, de a válaszadók között volt olyan is aki 730 fővel tart rendszeres kapcsolatot. A falugazdászok nagy része fejenként 200 termelő felett tart folyamatos kapcsolatot.

A vizsgált célcsoportot a gazdák évente legalább 2-szer felkeresik, ezek az alkalmak valószínűsíthetően az Östermelői igazolvány érvényesítése és a Területalapú támogatás beadásának időszaka. Vannak olyan gazdálkodók, akik évente akár 5-ször is felkeresik a falugazdászukat egyéb ügyintézés céljából, amelyet a következő részben fejtek jobban ki.

A kutatásom utolsó részében arra voltam kíváncsi, hogy melyek a leggyakoribb ügyek, amelyekkel felkeresik a termelők a kamara dolgozóit. Számomra is egyértelmű volt, hogy a két leggyakoribb vagy inkább úgy is mondhatnám, hogy a majdnem mindenki által megemlített az Egységes Kérelem beadása és az Östermelői igazolvány érvényesítése volt.

Az egyéb ügyintézésében a legtöbbet megemlített az Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztállyal kapcsolatos ügyekben a segítségnyújtás. A termelőknek gyakran okoz nehézséget

a hivataltól kapott levelek értelmezése, azzal kapcsolatos ügyintézés, az ilyen levelekkel gyakran fordulnak a falugazdászaihoz.

A másik sokat megemlített ügy a Termeléshez kötött anyatehéntartás támogatás. Néhány szó a Termeléshez kötött támogatásról.

A támogatás az alábbi feltételeknek megfelelő állatra nyújtható be:

- házasított szarvasmarhaféle;
- nőivarú;
- a kérelem benyújtásának napján kora legalább 8 hónap;
- húshasznú vagy kettős hasznosítású típusba tartozik (mely meghatározott fajtakóddal legkésőbb a kérelem benyújtásának napjáig bejelentésre kerül a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti nyilvántartásba);
- olyan állományhoz tartozik, amelyben 50%-ot meghaladó mértékben hústermelés céljából nevelnek borjakat;
- támogatási kérelmen bejelentett állat az egységes kérelem benyújtását követő kötelező hat hónapi birtokon tartás alatt a termelő tenyészetében van;
- tenyészte igazoltan gümőkór, brucellózis és leukózismentes, a mentességnek már a kérelem benyújtásakor fenn kell állnia az állományban;
- az egyed után a korábbi években termeléshez kötött tejhasznú tehéntartás támogatást nem vettek igénybe.

A támogatás mértéke évente a támogatott egyedlétszám alapján kerül meghatározásra. Összes rendelkezésre álló keret: 34,932 millió euró. (www.njt.hu1)

Továbbiakban vizsgáltam a Heves megyében beadott 2017. évben Anyatehéntartás támogatást, melyet az 2. táblázatban mutatok be.

2. táblázat: Termeléshez kötött anyatehéntartás támogatás 2017.-ben

A beadást végző Darab	Falugazdász 1783 db	Ügyfél 3381 db	Összesen 5164 db
----------------------------------	------------------------	-------------------	---------------------

Forrás: saját szerkesztés 2018

Heves megyében a beadott anyatehéntartás támogatási kérelem 5164 darab volt, melyből 1783 darabot a falugazdászok nyújtották be. Megfigyelhető, hogy ebben is jelentős szerepet vállaltak a falugazdászok, mert a kérelmek 35%-át ők nyújtották be.

A Heves megyei gazdálkodók vizsgálata

Kutatásomban kérőíves felmérés segítségével vizsgáltam a Heves megyében mezőgazdasági tevékenységet folytatók egy részét. A kérdőívezés során 150 gazdálkodóval sikerült kapcsolatot teremtenem, akik szívesen kitöltötték a kérdőívemet.

A kérdőívek feldolgozását követően arra az eredményre jutottam, hogy Heves megyében 40 év alatti mezőgazdasági tevékenységet folytatók aránya alacsonyabb a 40 év felettiek arányánál. A 40 év alatti korosztály alacsonyabb arányából arra következtetek, hogy a mezőgazdasági társadalom elöregedőben van, a fiatalabb korosztály még nem lát lehetőséget a mezőgazdaságban vagy sajnos nem érdekli őket. Ez nagy probléma lesz a jövőben, mert nem lesz utánpótlás ebben az ágazatban.

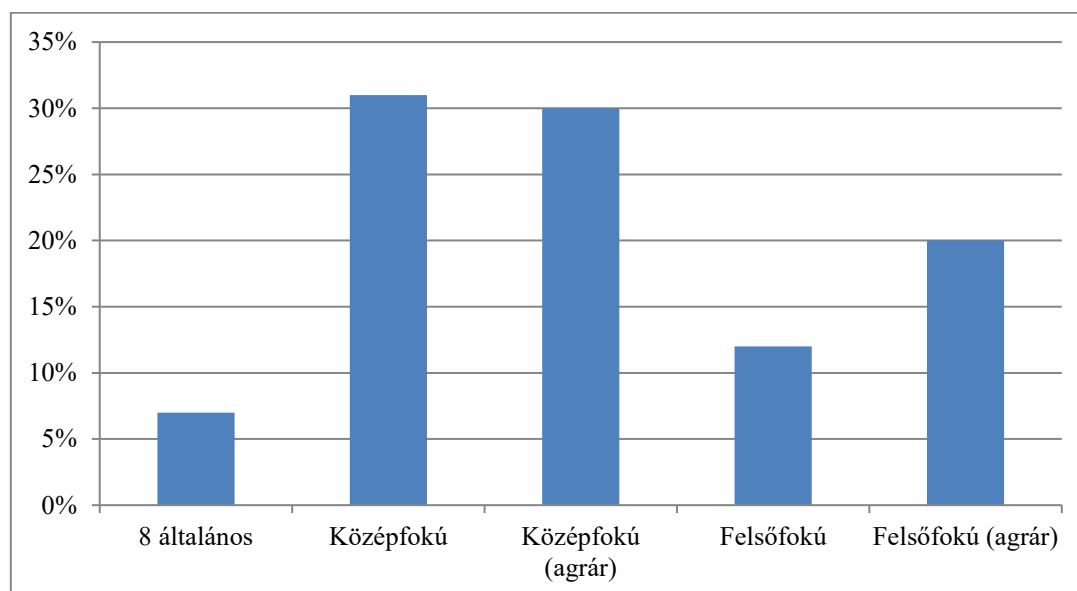
A kérdőív adatai alapján kiderült, hogy a mezőgazdaságban dolgozók 61 százaléka férfi és 39 százaléka nő. Az agrárágazatban a munkavállalók között magasabb férfiak aránya, a nehéz fizikai munka valamint gépkezelés és karbantartási munkák jelenléte miatt.

A vizsgált célcsoportban a legmagasabb iskolai végzettség is jónak mondható. A vizsgálatba bevont Heves megyei gazdálkodók között a legalacsonyabb számban voltak azok, akiknek a legmagasabb iskolai végzettsége 8 általános iskolai osztály volt.

A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 32%, a középfokú végzettséggel rendelkezők arány 61 %. Ez érhető is, mivel a mezőgazdasági tevékenységek elvégzése mellett az adminisztrációk és pályázatok megkövetelik a magasabb kvalifikáltságot.

A kapott eredményeket tovább elemezve megállapítható, hogy a szakirányú végzettséggel rendelkezők aránya is magas. A középfokú végzettséggel rendelkezők 49%-a, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők 62%-ának szakirányú mezőgazdasági végzettsége van.

Az eredményeket, hogy jobban tudjam szemléltetni a 4. ábrán mutatom be.

4.ábra: A vizsgált gazdálkodók iskolai végzettségének százalékos megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés 2018

A nem agrár szakirányú végzettségük esetében valószínű, hogy fiatalabb korukban nem érdekelte őket a mezőgazdaság, nem láttak benne megélhetési lehetőséget. Ezeknek az ügyfeleknek a jövőben mindenképpen szükséges a középfokú szakirányú végzettség megszerzése, ha a jövőben is szeretnének támogatásokat igénybe venni, továbbá a földtörvény változásai is szükségessé teszik a szakmai képzettség meglétét, kivéve ha 3 éve mezőgazdasági tevékenységet folytat.

Az arra vonatkozó kérdésekre, hogy ismerik-e a gazdálkodók a településükön illetékes falugazdászt, az adott válaszok nagyon meglepőek voltak, de egyben nagyon megnyugtatóak is. A gazdák 100 százaléka ismeri a településén lévő falugazdászt.

A falugazdász ügyfélfogadási idejének ismeretére vonatkozó kérdésekre adott válaszokban már voltak eltérések. A megkérdezettek 88 százaléka tisztában van a Nemzeti Agrárgazdasági

Kamara dolgozójának ügyfélfogadási idejével, ez a magas arány nagyon jónak mondható, a maradék 12 százalék valószínű inkább telefonon keresi fel falugazdászát, hogy mikor mehetne be az ügyfélszolgálati irodájába.

A felmérés során megállapításra került, hogy a gazdálkodók 100 százaléka felkereste már a falugazdászát ügyintézés céljából az elmúlt időszakban. A véleményem szerint a termelők bátran keresik fel falugazdáikat, ha adminisztrációs problémáik vannak, mert bíznak szakmai tudásukban.

Kutatásom során, még érdekelt, hogy a gazdatársadalom évente hányszor keresi fel a Heves megyei falugazdászok ügyfélszolgálati irodáit. Ilyen jellegű kérdés a falugazdászok által kitöltött kérdőívben is szerepelt és azt kellett megállapítanom, hogy a kérdőívet kitöltött gazdák 69 százaléka háromnál több alkalommal keresi fel a falugazdászát.

A válaszadók csak 7 százaléka az, aki csak évente egyszer keresi fel a kamarai dolgozókat, ez valószínűsíthetően Östermelői igazolvány érvényesítés céljából. Az évi kétszer és háromszori felkeresés aránya azonos, azaz tizenkét-tizenkét százalék. Ezek a számok is alátámasztják azt a tényt, hogy a gazdálkodóknak nagy szükségük van az adminisztratív segítségnyújtásra.

A vizsgálatom utolsó előtti kérdésében arra voltam kíváncsi, hogy melyek a leggyakoribb ügyek, amelyekben segítséget kérnek a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara dolgozóitól. Hasonló jellegű kérdés is szerepelt a falugazdászok által kitöltött kérdőívben. Ami ott is egyértelművé vált, hogy a két leggyakoribb az Egységes Kérelem beadása és az Östermelői igazolvány érvényesítése volt, melyet az adatok is megerősítenek.

A megkérdezett majd kilencven százaléka jelölte be a Östermelői igazolvány érvényesítését és hetvenöt százaléka a Terület alapú támogatás beadását, azzal kapcsolatos ügyintézés, ami alá is támasztja a falugazdászok által a2017. évben beadott 4300 darab kérelmet.

A további két megjelölt leggyakoribb ügy a kamarai tagsággal kapcsolatos információk és a termeléshez kötött támogatás, melyet a falugazdászok nagy része megemlített. Érdekesség, hogy a földbérlettel, földvásárlással kapcsolatos információkkal keresik meg legkevésbé a falugazdászokat, amely azt is jelentheti, hogy a termelők nagy része ezekkel az információkkal tisztában van.

Az utolsó kérdésem az volt, hogy az adminisztrációs terhek hány százalékát veszik le a falugazdászok a gazdálkodók válláról. A válaszadók 70 százaléka mondta azt, hogy 50 százalék fölött van az a mennyiség, amiben a falugazdásza segít neki. A kérdőív feldolgozását követően nem talákoztam olyan termelővel, aki ne kért volna segítséget ügyintézés céljából és az adminisztrációs terhek csökkentésében.

Következtetések és javaslatok

A vizsgálatom során, hogy nagyobb betekintést kapjak az adott témában, személyes interjúkat készítettem 2 falugazdással és 2 fiatal mezőgazdasági termelővel. Az interjú során direkt választottam fiatal felsőfokú agrárvégzettséggel rendelkező gazdálkodókat. A kérdőívezés során, a személyes találkozásnál az idősebb gazdálkodóktól kapott információk alapján, a termelők falugazdáiktól kapnak plusz információkat és a technikai segítségnyújtásuk nélkül nagy bajban lennének. Ez fogalmazta meg bennem a kérdést, hogy a fiatal gazdálkodók igénylik-e a plusz információkat.

Az interjúk során kiderült, hogy a fiatal, magasan kvalifikált gazdálkodók már most is minden információforrást igénybe vesznek (falugazdász, internet, gazdafórum stb.), de a munkájuk során sokszor háttérbe szorul az adminisztráció, az információk nyomon követése. A falugazdászok sok esetben értesítik őket, ha gazdálkodásához szükséges kötelező határidő közeleg vagy új pályázati lehetőséggel kapcsolatos információik vannak.

A gazdálkodók jelentős része már most is pontosan tudja, hogy az időben kapott információ nemcsak a szankcióktól mentheti meg a vállalkozását, hanem versenyképességüket is jelentősen megnöveli.

A kutatásom elején megfogalmazott hipotéziseim egyike sem igazolódott be.

Az első miszerint, minél magasabb szakirányú végzettsége van egy adott gazdálkodónak, annál kevésbé veszi igénybe a falugazdász szolgáltatásait. A kérdőívek feldolgozása és az interjú készítése során fény derült arra, hogy a magasabb kvalifikáltság mellett is szüksége van a gazdálkodónak a falugazdászok szolgáltatásaira, mert vannak azok az ügyek, amiben csak ők tudnak segítséget nyújtani. A másik pedig az időhiány és a pontatlanság elkerülése miatt veszi igénybe a szolgáltatásait, mert a falugazdász az adott területtel napi rendszerességgel foglalkozik és folyamatosan megkapja a szükséges képzéseket, információkat.

A második hipotézisem az volt, hogy a 40 év alatti felsőfokú végzettséggel rendelkező gazdálkodók a rájuk nehezedő adminisztrációs terhekben minimálisan kérik a falugazdászok segítségét. Ez hipotézisem sem igazolódott be, mert a kérdőívek alapján ez a réteg is a legalacsonyabb számban a 11-25%-ig terjedő adminisztrációs terhekben kér segítséget a falugazdásztól, de volt, aki az 50% fölötti segítségkérést jelölte be. Az interjúalanyaim elmondásuk szerint 20%-ban és 25%-ban kérnek segítséget az adminisztrációs ügyek intézésében.

A harmadik hipotézisem és egyben az utolsó az volt, hogy a 40 év alatti és a 40 fölötti gazdálkodók aránya azonos a megyében. Sajnálatos módon ez a hipotézisem sem bizonyult valóságnak. A megkérdezett gazdálkodók aránya az alábbiak szerint alakult, 25%-a 40 év alatti és 75%-a 40 év fölötti gazdálkodó.

Összességében elmondható, hogy a gazdálkodó társadalom minden tagja életében fontos szerepet tölt be a falugazdász hálózat.

Sajnos a Heves megyei gazdálkodók még mindig elöregedőben vannak. Az elkövetkező időszakban oda kell figyelnünk, hogy a jövő nemzedékében fel kell kelteni az érdeklődését a mezőgazdaság iránt és lássanak benne megélhetési lehetőséget.

A falugazdászok a jövőben is hasonlóan végezzék a feladataikat, hogy a gazdák továbbra is ennyire pozitív véleménnyel legyenek róluk és reméljük, hogy a jövő gazdátársadalma is ki tudja majd használni a szolgáltatásaikat.

Irodalomjegyzék

Felhasznált szakirodalom:

1. Artim et. al., (2015), Vidékfejlesztési program kézikönyv, ISBN 978-615-5307-17-1
2. Átszervezik a falugazdász hálózatot, Kertészet és szőlészet, 2003/37. szám.
3. Félix P. (1994), Falugazdász-hálózat: terepre hívás, HVG, 1994/16. szám
4. Félix P. (1999), Falugazdász-hálózat: visszajátszás, HVG, 1999/3. szám

5. Kovács et. al., (2015), Zöldítés gazdálkodói kézikönyv, ISBN 978-615-5307-12-6
6. Nagyné Á. (2014), Ha tanácsra van szüksége, akkor irány a Kamara!, NAKlap 2014. január
7. Pap E. (2014), Húszéves a falugazdász-hálózat, Magyar mezőgazdaság, 2014/24. szám, pp. 8-9.

Internetes források:

1. Agrárfutár (www.agrarfutar.hu) Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara <http://agrarfutar.hu/component/content/article/34-agrofutar/314-tisztelt-gazdalkodok.html> [Letöltve: 2018.01.20.]
2. NAK (www.nak.hu1) NAK tagsági tudnivalók <http://www.nak.hu/nyitolap/2-uncategorised/3144-ki-minosul-a-nemzeti-agrargazdasagi-kamara-tagjanak> [Letöltve: 2018.02.05.]
3. NAK (www.nak.hu2) NAK tagdíj bevallás <http://nak.hu/kamara/35-kotelezo-kamarai-regisztraco-es-tagdijbevallas> [Letöltve: 2018.02.06.]
4. NAK (www.nak.hu3) NAK bemutatás <http://www.nak.hu/kamara/rolunk> [Letöltve: 2018.02.04.]
5. NÉBIH (www.nebih.gov.hu) A falugazdász hálózat története https://www.nebih.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/foldmuv_ig/szakteruletek_fm/fo_fm/tortenet.html [Letöltve: 2018.02.07.]
6. Nemzeti Jogszabálytár (www.njt.hu1) 9/2015. (III. 13.) FM rendelet A termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevételének szabályairól [Letöltve: 2018.02.01.]
7. Nemzeti Jogszabálytár (www.njt.hu2) Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=152712.242993 [Letöltve: 2018.02.02.]